

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **JA&TY s.r.o.**, se sídlem Klicperova 2576/9, Plzeň, zast. JUDr. Jaroslavem Svejkovským, advokátem se sídlem Holečkova 419/21, Praha 5 – Smíchov, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10 – Vršovice, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **město Horní Slavkov**, se sídlem Dlouhá 634, Horní Slavkov, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2017, čj. 924/530/17, 36392/ENV/17, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 8. 2020, čj. 10 A 172/2017-118,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků ani osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Česká inspekce životního prostředí rozhodla, že žalobkyně se dopustila správních deliktů podle § 88 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ve znění účinném do 30. 6. 2017), a uložila žalobkyni pokutu ve výši 250 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení. Žalobkyně se těchto správních deliktů dopustila tím, že:

- prostřednictvím najatého subjektu vykácela v rozporu s § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny bez povolení orgánu ochrany přírody celkem 50 ks dřevin rostoucích mimo les a dále celkem cca 25 913 m² zapojeného porostu dřevin stejného druhového složení [správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. c)];
- v rozporu s § 49 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny v souvislosti s rozsáhlým kácením dřevin nedovoleně škodlivě zasahovala do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin, konkrétně korálice trojklanné [správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. d)];
- v rozporu s § 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody a krajiny v souvislosti s rozsáhlým kácením dřevin nedovoleně škodlivě zasahovala do přirozeného vývoje

zvláště chráněných druhů živočichů, konkrétně mravenců rodu *Formica spp.*
[správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. e)]

[2] Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně odvolala. Žalovaný rozhodnutím v záhlaví odvolání zamítl a potvrdil rozhodnutí inspekce. Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu k městskému soudu, který ji zamítl.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Městský soud prý nesprávně použil na věc zákon o ochraně přírody a krajiny, přestože měl použít pro stěžovatelku příznivější zákon o přestupcích. Jednání osoby, která prováděla kácení, nebylo možné podle zákona o přestupcích stěžovatelce přičítat, jelikož překročila pokyny stěžovatelky. I kdyby tomu tak bylo, stěžovatelka by se mohla vyvinít, neboť provedla veškerá možná opatření k tomu, aby spáchání správního deliktu (přestupku) zabránila. Argumentuje též tím, že městský soud nesprávně posoudil sled jednotlivých událostí v nynější věci a nevypořádal se dostatečně s rozsudkem Okresního soudu v Sokolově, který zprostil jednatele stěžovatelky obžaloby týkající se vykácení porostu.

[4] Žalovaný naopak souhlasí s hodnocením městského soudu, který dovedl objektivní odpovědnost stěžovatelky za spáchaný delikt, a navrhuje kasační stížnost zamítnout. Osoba zúčastněná na řízení (město Horní Slavkov) se k věci nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Ze správního spisu vyplývá, že správní delikt byl v únoru 2016 spáchán na dvou pozemcích. Většina dřevin byla pokácena na pozemku společnosti SANAKA Industry, a.s. Stěžovatelka pro tuto společnost zajišťovala na základě objednávky údržbu a kácení náletových dřevin na jejím pozemku. Zbytek dřevin (10 stromů), o které v této věci šlo, byl pokácen na pozemku ve vlastnictví města Horní Slavkov, který s pozemkem společnosti SANAKA sousedí. Společnost SANAKA si prostřednictvím jednatele stěžovatelky zajistila povolení k pokácení celkem 8 vzrostlých stromů na svém pozemku. Jiné nezbytné povolení ke kácení ve výše uvedeném rozsahu, např. povolení ke kácení plochy tzv. zapojeného porostu větší než 40 m² [§ 3 písm. b) vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení], nebylo vydáno. Stěžovatelka neprováděla kácení dřevin sama. Na základě dohody z února 2016 a na základě ústních pokynů jednatele stěžovatelky prováděl pro stěžovatelku kácení dřevin pan J. Ch. st.

III. A. *Městský soud na věc správně neaplikoval zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, protože tento zákon nebyl pro stěžovatelku jako pachatelku správního deliktu příznivější*

[7] Žalovaný vydal dne 19. 6. 2017 rozhodnutí na základě zákona o ochraně přírody a krajiny (ve znění účinném do 30. 6. 2017), který upravoval odpovědnost za správní delikty právnických osob jako objektivní bez možnosti liberace. Stěžovatelka však má za to, že městský soud měl na nynější věc aplikovat zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“). Ten nabyl účinnosti dne 1. 7. 2017, tedy krátce po rozhodnutí žalovaného. Skutkové podstaty všech relevantních přestupků zůstaly stejné, nijak se nezměnila ani sazba pokuty za jejich spáchání. Stěžovatelka nicméně tvrdí, že by v případě použití pozdější úpravy nebylo jednání pana Ch. stěžovatelce přičitatelné podle § 20 přestupkového zákona a že by se případně mohla zprostit odpovědnosti podle § 21 tohoto zákona.

[8] Posuzování toho, který zákon je pro pachatele správního deliktu (přestupku) příznivější, shrnul nedávno NSS tak, že posuzující orgán musí podřadit konkrétní čin konkrétního pachatele pod všechna relevantní ustanovení řešící přestupek, celkový výsledek posoudit a podle toho rozhodnout, zda je pozdější právní úprava pro pachatele výhodnější. Pokud nová právní úprava nabude účinnosti až vydání rozhodnutí správního orgánu, musí tuto úvahu v plném rozsahu učinit správní soud, i pokud v takovém případě bude muset posoudit určitý aspekt, který dřívější právní úprava nestanovila (rozsudek ze dne 11. 2. 2021, čj. 8 As 43/2019-40, *město Holešov*, bod 24; srov. též usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2016, čj. 5 As 104/2013-46, č. 3528/2017 Sb. NSS, bod 61). Městský soud tak v nynější věci správně posoudil, že použití pozdějšího zákona by pro stěžovatelku nebylo příznivější, a správně tak na věc aplikoval zákon o ochraně přírody a krajiny ve znění do 30. 6. 2017.

[9] V první řadě by ani použití přestupkového zákona nic nezměnilo na tom, že jednání pana Ch. bylo přičitatelné stěžovateli. Pan Ch., pokud jde o kácení na pozemcích společnosti SANAKA a části pozemku města Horní Slavkov, plnil úkoly právnické osoby – stěžovatelky [srov. § 20 odst. 2 písm. d) přestupkového zákona].

[10] Stěžovatelka (resp. její jednatel) během řízení o správním deliktu neuvedla, že by její jednatel zadával panu Ch. vykácení pouze osmi konkrétních stromů. Naopak, jednatel stěžovatelky několikrát sdělil (protokol na č. l. 26 správního spisu a podání stěžovatelky na č. l. 28 správního spisu), že zadal vykácení porostu v šířce až 15 metrů na obou stranách obslužných cest na pozemku společnosti SANAKA. V místě, kde tento pozemek sousedil s pozemkem města Horní Slavkov, vedla betonová cesta, za níž pozemek společnosti SANAKA vedl nejvýše zhruba 2 metry (srov. bod 42 rozsudku městského soudu). Ze stejných podkladů ve správním spisu vyplývá, že za touto cestou zadal jednatel stěžovatelky kácení taktéž, a to až do vzdálenosti 5 metrů. Jak již dovodil městský soud, prostor ke kácení, který takto stěžovatelka vymezila, fakticky pokrýval i stromy vykácené na pozemku města Horní Slavkov (bod 43 rozsudku městského soudu). Také z vyjádření pana Ch. (podaného k inspekci) plyne, že pokyny ke kácení nejméně v tomto rozsahu skutečně od jednatele stěžovatelky obdržel (protokol č. l. 25 správního spisu). Ze správního spisu tedy neplyne, jak tvrdí stěžovatelka, že by J. Ch. st. její pokyny překročil.

[11] Stejně tak by použití přestupkového zákona nemohlo ani teoreticky vést k tomu, že by se stěžovatelka zprostila odpovědnosti za přestupek. Podle § 21 odst. 1 přestupkového zákona se právnická osoba skutečně může zprostit odpovědnosti, *jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila*. Odpovědnosti za přestupek se ale podle § 21 odst. 2 tohoto zákona nezprostit, pokud nad fyzickou osobou, jejíž jednání se právnické osobě přičítá, neprováděla *povinnou nebo potřebnou kontrolu* či pokud nečinila *nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku*.

[12] Jak již přesně popsal městský soud (bod 45 rozsudku), stěžovatelka nepředala panu Ch. žádný písemný pokyn, ve kterém by byl přesně vyznačen **povolený** rozsah kácení. Poskytla mu pouze mapu oblasti s vyznačenými obslužnými cestami. Ze správního ani soudního spisu také neplyne, že by označila stromy, na které se vztahovalo povolení ke kácení, nebo že by prokazatelně vymezila omezené oblasti porostu, které bylo možné vykácet bez povolení. Naopak, jak je uvedeno v bodu [10] shora, stěžovatelka dala panu Ch. jen velmi obecný pokyn ke kácení (veškerého) porostu v určité vzdálenosti od cest na pozemku společnosti SANAKA, který zjevně překračoval rozsah povoleného kácení. Ze správního spisu je patrné, že stěžovatelka si až zpětně uvědomila, že kácení překročilo povolený rozsah (podání stěžovatelky na č. l. 28 a 37 správního spisu). Přestože stěžovatelka na místě kácení patrně provedla několik kontrol, žádná z nich nevedla k odvrácení přestupku. NSS nevyklučuje, že k nepovolenému

vykácení dřevin na **jiných** pozemcích (otázka, kterou se zabýval i Okresní soud v Sokolově, viz níže) mohlo dojít bez jakéhokoli přičinění stěžovatelky. V projednávané věci však k rozsáhlému kácení dřevin dala pokyn sama stěžovatelka, která si pro tento účel měla zajistit nezbytné povolení.

III. B. *Městský soud správně vyhodnotil dopady trestního rozsudku, kterým byl jednatel stěžovatelky zproštěn obžaloby v souvislosti s kácením, na nynější věc*

[13] Stěžovatelka dále namítá, že městský soud se nedostatečně vypořádal se závěry uvedenými v rozsudku Okresního soudu v Sokolově ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 19 T 49/2018. Tímto rozsudkem okresní soud zprostil jednatele stěžovatelky obžaloby z trestného činu podvodu, kterého se měl dopustit tím, že zadal těžbu dřevin, přestože k ní neměl povolení, a následně se obohatil prodejem dřeva. Před okresním soudem totiž nebylo prokázáno, že skutek spáchal právě jednatel stěžovatelky (jako fyzická osoba).

[14] Okresní soud se zabýval vykácením dřevin na pozemku č. X, kterého se nyní řešený správní delikt vůbec netýkal, a vykácením dřevin na pozemku města Horní Slavkov, kterého se rozhodnutí žalované týkalo jen částečně (viz výše bod [6]). Dospěl k závěru, že na pozemku č. X kácel pan Ch. společně s dalšími osobami bez jakéhokoli svolení či pokynu ze strany jednatele stěžovatelky. Vykácení dřevin (resp. zadání kácení) se pak s dalšími svědky pokusil svalit právě na stěžovatelčina jednatele. Podobný závěr pak použil i pro vykácení dřevin na pozemku města Horní Slavkov. Nic z toho ale nebrání závěru městského soudu, že se stěžovatelka skutečně správního deliktu dopustila.

[15] Městský soud nebyl podle § 52 odst. 2 s. ř. s. rozsudkem okresního soudu vázán. Mohl sám posoudit, jak významné jsou závěry trestního rozsudku pro nynější věc. Oba skutky se navíc skutečně překrývaly jen v malém rozsahu – okresní soud vůbec neřešil kácení dřevin na pozemku společnosti SANAKA. Z rozsudku okresního soudu plyne, že neměl k dispozici kompletní správní spis z nyní řešené věci, a tedy ani podklady, ze kterých lze zjistit, jaké pokyny stěžovatelka panu Ch. dávala (viz bod [10] shora). Konečně v nynější věci je odpovědnost stěžovatelky (právnícké osoby) postavena na principu objektivní odpovědnosti, naopak v řízení trestním je odpovědnost jednatele založena na odpovědnosti subjektivní, přičemž je to obžaloba, kdo musí prokázat mj. též zavinění jednatele.

[16] Stěžovatelka má sice pravdu v tom, že okresní soud označil výpovědi pana Ch. a dalších svědků v trestní věci za nedůvěryhodné. Stěžovatelka však pomíjí, že rozsudek okresního soudu se zabýval především tím, zda jednatel stěžovatelky sám zadal těžbu na jiných pozemcích než na pozemku společnosti SANAKA. Argumentace okresního soudu nebrání zjištění městského soudu v nynější věci, že stěžovatelka udělila panu Ch. obecný pokyn ke kácení dřevin, který se týkal **především** pozemku společnosti SANAKA, ale **fakticky** vedl i k zásahu na pozemku města Horní Slavkov. Tento závěr navíc plyne sám o sobě již z opakovaných tvrzení samotného jednatele stěžovatelky, nikoli jen z výpovědi pana Ch. či dalších osob (ty se naopak s tvrzeními jednatele stěžovatelky shodují). Městský soud tedy nijak nepochybil v hodnocení dopadů rozsudku trestního soudu na nynější věc.

III. C. *Městský soud správně vyhodnotil sled událostí vedoucích ke spáchání správního deliktu*

[17] Konečně stěžovatelka tvrdí, že městský soud (i správní orgány) nesprávně vyhodnotily časovou souslednost celého případu. Podle stěžovatelky není jasné, kdy ke spáchání správního deliktu došlo, a rozpory ohledně této skutečnosti neodstranil ani městský soud.

[18] NSS zdůrazňuje, že ze správního spisu ani z rozsudku městského soudu není patrné, že by o průběhu nynější věci panovaly zásadní nejasnosti. Sám jednatel stěžovatelky (a to opakovaně, v protokolu na č. l. 26 a podání na č. l. 37 správního spisu), J. Ch. st. (protokol na č. l. 25 správního spisu) i úřednice Městského úřadu Horní Slavkov (protokol na č. l. 33 správního spisu) uvedli obdobný popis skutkového stavu. Kácení dřevin bylo provedeno na základě dohody z 10. 2. 2016. Kácení drobnějšího porostu (o kterém měl jednatel stěžovatelky dle svého vlastního tvrzení za to, že nevyžadovalo povolení) započalo již v únoru 2016. Při kontrole na místě před vydáním povolení k vykácení 8 stromů v březnu 2016 již bylo na pozemku společnosti SANAKA patrné vykácení porostu. Z rozhodnutí inspekce a z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, že by správní orgány pracovaly s verzí, že ke kácení došlo až v druhé polovině března 2016, jak naznačuje v kasační stížnosti stěžovatelka.

[19] Stěžovatelka má pravdu, že čas spáchání správního deliktu správní orgány vymezily spíše rámcově, a to jako období února 2016, byť k samotnému ukončení kácení (teoreticky) mohlo dojít až během měsíce března. Na rozdíl od určení začátku kácení ale tvrzení jednotlivých aktérů ohledně dokončení prací ve správním spisu nebyla shodná. Dle NSS je časové vymezení skutku dostatečné. Správní orgány totiž popsaly skutek pomocí místa a způsobu spáchání a rámcově též času tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem (srov. k tomu obecně usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 1. 2008, čj. 2 As 34/2006-73, č. 1546/2008 Sb. NSS, *AQUA SERVIS*).

[20] Žalovaný i městský soud vycházeli z dostatečně zjištěného skutkového stavu (mj. i z popisu podaného jednatelem stěžovatelky). Zejména městský soud pak velmi podrobně a srozumitelně odkazoval na jednotlivé části správního spisu, ze kterých vyplýval sled událostí v nynější věci. Nemusel se tak zvláště vyjadřovat k žalobním námitkám stěžovatelky, které neměly oporu ve správním spisu. Nebylo ani důvodu, aby městský soud ještě dále doplňoval dokazování např. svědeckou výpovědí úřednice městského úřadu.

[21] Podobně není podstatné, že okresní soud neshledal na straně jednatele stěžovatelky žádný motiv k neoprávněné těžbě dřeva. Jak je vysvětleno výše, správní delikty, kterých se stěžovatelka dopustila, byly založeny na objektivní odpovědnosti právnické osoby, u které zavinění není potřeba.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Osobě zúčastněné na řízení pak nevznikly žádné náklady řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu